

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18858/2023
22.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца Пољопривредно добро „Зајечар“ д.о.о., Зајечар, чији је пуномоћник Бранислав Ђурић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зајечару, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 398/23 од 16.05.2023. године, у седници одржаној 22.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 398/23 од 16.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 1163/22 од 21.12.2022. године, утврђено је према туженој право својине тужиоца на к.п. бр. ..., к.п. ...; к.п. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ... уписане у КО ... у делу 1/1 и к.п. ... уписане у ЛН ..., КО ..., у делу 1/1, ближе описане као у том ставу изреке, што је тужена дужна да призна и да трпи укњижено право тужиоца код СКН у Зајечару. Ставом другим изреке, Основни суд у Зајечару се огласио апсолутно ненадлежним за поступање по тужби у делу у којем је тражено да се обавезе РГЗ СКН да изврши упис приватне својине тужиоца на катастарским парцелама на којим му је утврђено право својине, те укинуо све спроведене радње и тужбу тужиоца у том делу одбацио као недозвољену. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 29.652,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 398/23 од 16.05.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се према туженој утврди право својине тужиоца на к.п. бр. ..., к.п. ...; к.п. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ... уписане у КО ... у делу 1/1 и к.п. ... уписане у ЛН ..., КО ..., у делу 1/1, ближе описане као у том ставу изреке и да се тужена обавезе да

наведено право призна и трпи укњижбу права тужиоца код СКН у Зајечару, те је обавезан тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 40.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешене примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке применом члана 408. у вези члана 402. став 2 тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, с обзиром да у поступку пред другостепеним судом одлука није донета после одржане расправе пред тим судом.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца је имао статус друштвеног предузећа и (док је имао такав статус) у регистру непокретности био је уписан као носилац права друштвене својине на непокретној имовини предузећа. Након приватизације, правни претходник тужиоца је постао акционарско друштво. Закљученим уговорима о замени – трампи у периоду од 1978. године до 1985. године са трећим (физичким) лицима, у поступку комасације, правни претходни тужиоца је за дате непокретности - парцеле у замену добио, поред остлих и к.п. бр. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ...; к.п. ..., к.п. ..., у делу 1/1. На захтев Министарства од 21.03.2000. године извршено је раздвајања друштвене од државне својине и к.п. бр. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ...; к.п. ..., к.п. .. су исписане из поседовних листова где су биле уписане на правног претходника тужиоца (односно на тужиоца) и уписане у поседовни лист .. на Републику Србију, са правом коришћења ДП на акције Пољопривредно добро Зајечар односно Пољопривредно добро Зајечар. Тужилац се обраћао Управи за пољопривредно земљиште са захтевом за повлачење захтева, у ком захтеву је наведено да је одређени број парцела које су предмет тог захтева стечен у поступку разграничења друштвене од државне својине на пољопривредном земљишту и да је поступак окончан издавањем потврде тог Министарства 02.09.2008. године те је тужилац обавештен да се захтев Државног правобранилаштва заснива на члану 17. Закона о пољопривредном земљишту, који у ставу 1. прописује да се пољопривредно земљиште у друштвеној својини које није стечено теретноправним послом и за које није извршен попис земљишта у складу са Законом о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, преноси у јавну својину Републике Србије. У катастру непокретности, к.п. ..., к.п. ..., к.п. ..., као и к.п. ..., к.п. .. и к.п. .. уписане су као државна својина, корисник Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у делу од 1/1, док к.п. .. као државна својина, а као држалац исте је уписан тужилац.

Тужилац тужбом у овој правној ствари захтева утврђење права својине на к.п. бр. ..., к.п. ..., к.п. ..., к.п. ...; к.п. ..., к.п. ..., у делу 1/1, уз тврдњу да су наведене парцеле представљале пољопривредно земљиште у друштвеној својини, на којима је као корисник

био уписан тужилац, по окончаном поступку разграничења друштвене од државне својине на пољопривредном земљишту, неосновано уписане као својина Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Београд односно Републике Србије (с тим да је тужилац остао држалац неких парцела).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио право својине тужиоца на спорним парцелама, уз закључак да је правни претходник тужиоца наведене парцеле стекао теретним правним послом у смислу члана 1. став 2. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине. С тим у вези, по оцени првостепеног суда, тужилац је почев од реализације наведених уговора о трампи у законитој, мирној и несметаној државини спорних парцела које користи у оквиру своје делатности, коју чињеницу тужена није оспорила, због чега су на страни тужиоца испуњени услови за стицање својине одржајем из члана 28. став 2. и 4. Закона о основама својинскоправних односа у вези члана 72. истог закона.

По оцени Врховног суда другостепени суд је правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, уз основан закључак да нису испуњени услови за стицање својине тужиоца на предметним парцелама у смислу Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, јер је на тужиоцу био терет доказивања да је парцеле које је његов правни претходник дао трећим лицима у замену за спорне парцеле, стекао теретним путем, што тужилац није доказао, као ни услови за стицање својине одржајем из члана 28. став 2. и 4. Закона о основама својинскоправних односа у вези члана 72. истог закона, јер тужилац није савестан држалац.

Наиме, према члану 28. став 2. Закона о основама својинско правних односа - ЗОСПО, ("Службени лист СФРЈ", бр.6/80, 36/90, "Службени лист СРЈ", бр.29/96, "Службени гласник РС", бр.115/2005), прописано је да савестан и законит држалац непокретне ствари на који други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 10 година, док према ставу 4. савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Према члану 72. ЗОСПО државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, при чему се савесност државине претпоставља.

Услед предстојеће својинске трансформације и измене начина привређивања, Република Србија је у циљу очувања фонда пољопривредног земљишта донела Закон о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине („Службени гласник РС“ број 49/92, 54/96 и 62/06). Чланом 1. Закона прописано је да је пољопривредно земљиште у друштвеној својини, које је правно лице стекло по основу Закона о аграрној реформи и прописима о национализацији пољопривредног земљишта у државној својини (први став), а да је пољопривредно земљиште у друштвеној својини, које је правно лице стекло на основу правног посла, као средство за производњу, друштвени капитал тог предузећа (други став). Чланом 3. став 1. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине прописано је да ће министарство надлежно за послове пољопривреде и предузећа које користе

пољопривредно земљиште из члана 1. овог закона, извршити попис тог земљишта и одговарајуће промене у земљишним, односно другим јавним књигама о евиденцији непокретности најкасније до 31.12.1997. године, а ставом 3. истог члана да ће начин и поступак утврђивања и евидентирања пољопривредног земљишта одредити министарство надлежно за послове пољопривреде. Наведеним законским одредбама установљена је оборива законска претпоставка да је целокупно земљиште, које су до ступања на снагу наведеног закона користила предузећа, земљорадничке задруге и друга правна лица, земљиште у државној својини Републике Србије, с тим што се пољопривредно земљиште у друштвеној својини, стечено од стране његовог корисника правним послом, као ресурс стицаоца, може издвојити путем пописа регулисаног чланом 3. закона. То даље значи да је терет доказивања о супротном, односно да су непокретности, које су биле предмет пописа у смислу члана 3. истог Закона, стечене правним послом (као средство за производњу, друштвени капитал тог предузећа, дакле теретно), на правном лицу.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају наведена законска претпоставка није оборена. Према резултату доказног поступка, спорне парцеле су биле предмет пописа тужиоца у смислу члана 3. наведеног закона, а стечене су закљученим уговорима о трампи између правног претходника тужиоца и трећих лица у поступку комасације (укрупњавања земљишта). Међутим, закључени уговори о трампи у том циљу (пре ступања на снагу наведеног Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине), нису и не могу бити довољни доказ да су непокретности које је тим правним пословима правни претходник тужиоца дао у замену, претходно стечене теретно у смислу члана 1 став 2. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине. У датој ситуацији, (осим наведених уговора о трампи - замени) било је непоходно приложити релевантне доказе на околност правног претходништва у стицању парцела датих у замену, теретним правним послом, што тужилац на коме је био терет доказивања, није учинио.

Стога је другостепени суд правилно закључио, да нису испуњени законски услови за утврђење права својине тужиоца на спорним парцелама према туженој као уписаном власнику у смислу Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, јер тужилац, на коме је терет доказивања, није доказао да је његов правни претходник у замену трећим лицима дао непокретности које је стекао по основу теретног правног посла као средство за производњу, па су супротни наводи ревизије неосновани.

Правилно је другостепени суд закључио да стога нису испуњени законски услови за утврђење права својине тужиоца одржајем, јер је тужилац извршио попис пољопривредног земљишта које је користио, у складу са чланом 3. Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, па му је морало бити познато, односно није му могло остати непознато да предметне парцеле нису његова својина.

Како се и осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**